

Konkurs na
**„Opracowanie koncepcji urbanistyczno-
architektonicznej zagospodarowania placu Gabriela
Narutowicza w Płocku”**

21MA58

Część opisowa

Idea - przesłanki przyjętych rozwiązań

Celem koncepcji było stworzenie spójnej i atrakcyjnej dla użytkowników przestrzeni w centrum miasta. Lokalizacja placu w centrum Starego Miasta wymusza wnikliwą analizę kontekstu urbanistycznego oraz historycznego miejsca. Zaproponowany projekt stara się godzić uwarunkowania konserwatorskie z wymaganiami współczesnego użytkownika przestrzeni oraz lokalizacją nowej dominanty – pomnika Obrońców Płocka 1920 roku.

Głównymi założeniami projektowymi były:

Uporządkowanie wizualne przestrzeni.

Stworzenie miejsca przyjaznego użytkownikom.

Elastyczne zagospodarowanie umożliwiające organizację różnorodnych imprez

Uspokojenie i uporządkowanie ruchu kołowego oraz parkowania w przestrzeni placu.

Zaproponowanie wygodnych, atrakcyjnych wizualnie i spójnych stylistycznie mebli miejskich.

Ogólny opis koncepcji

Pomnik Obrońców Płocka 1920 roku zaproponowano na przecięciu 3 osi kompozycyjnych – osi Biblioteki im. Zielińskich, osi budynku Odwachu oraz osi południowego odcinka ul. Tumskiej, południową oś w kierunku Katedry dodatkowo wzmocniono poprzez odtworzenie istniejącego dawniej szpaleru drzew.

Lokalizacją pomnika w osiach kompozycyjnych porządkuje przestrzeń placu oraz podkreśla rangę upamiętnianego wydarzenia.

Ułatwienie dostępu do przestrzeni centralnej placu osiągnięto poprzez zwężenie i wyrównanie poziomu jezdni przebiegających przez plac. Wprowadzenie strefy ruchu uspokozonego pozwoliło stworzyć przestrzeń przyjazną pieszym użytkownikom. Przesunięcie jezdni we wschodniej części placu pozwoliło uczynić i ułatwić komunikację pomiędzy północną i południową częścią ulicy Tumskiej.

Obok pomnika centralnym elementem zagospodarowania staje się fontanna w formie płytkiego zbiornika. Umieszczone w posadzce dysze generujące obłoki pary wodnej tworzą niecodzienne efekty wizualne. Zwiększona wilgotność jaką tworzy fontanna wpływa zwłaszcza w okresie letnim korzystnie na jakość powietrza zachęcając tym samym użytkowników do korzystania z przestrzeni placu.

W celu poprawy komfortu korzystania z przestrzeni oraz złagodzenia wpływu utwardzonej nawierzchni placu w projekcie przewidziano wprowadzenie zieleni wysokiej. Zaproponowano dwa podwójne ciągi drzew wokół centralnej części placu. Zieleń uzupełniającą po obu stronach budynku Odwachu uzupełnia wschodnią pierzeję, uczyniając kompozycję. Obecność drzew stanowi także nawiązanie do tradycji i istniejący historycznie nasadzeń na placu.

Wyrównanie nawierzchni placu pozwoliło zlikwidować bariery architektoniczne i stworzyć przestrzeń dostępną dla wszystkich użytkowników. Jednolita kolorystyka i materiały tworzą tło dla otaczających plac budynków, pomnika oraz mebli miejskich. W rysunku posadzki podkreślono za pomocą koloru centralną część placu. Dodatkowym elementem jest odwołanie do skomplikowanej historii miejsca

poprzez zaznaczenie w nawierzchni przebiegu północnej strony dawnego Rynku Kanonicznego oraz murów Starego Miasta.

Pomnik Obrońców Płocka 1920 roku

Projekt przewiduje niewielką zmianę w proporcjach pomnika. Wysokość określono na 11,62 m z czego 1,20 m przypada na figurę orła, 5,50 m na kolumnę wraz z głowicą i bazą, a 2,9 m stanowi cokół wraz ze schodami. Oprócz zmniejszenia figury orła zaproponowano modyfikację części cokołowej którą wysmuklono by nadać całości lepsze proporcje.

Program funkcjonalny placu

Zagospodarowanie placu zaprojektowano z myślą o efektywnym wykorzystaniu zarówno w codziennym użytkowaniu jak i w trakcie imprez.

Z uwagi na małą liczbę lokali usługowych w parterach otaczających plac budynków zaproponowano jako główną atrakcję i magnes przyciągający użytkowników zlokalizowaną centralnie fontannę. Zagwarantuje ona obecność użytkowników w środkowej części placu o różnych porach dnia. Fontanna oraz ogródki gastronomiczne w północnej stronie placu generować będą największą aktywność w trakcie codziennego użytkowania.

Ważnym elementem zagospodarowania stanowią strefy zieleni wysokiej. Obecność wody, cień drzew i komfortowe meble miejskie nadają przestrzeni charakter miejsca wypoczynku.

Lokalizacja mebli miejskich w przestrzeni między drzewami pozwoliła na pozostawienie centralnej przestrzeni wolnej i otwartej na różne scenariusze wydarzeń. Również forma fontanny w postaci płytkiego zbiornika (ok 2 cm) pozwala po uprzednim osuszeniu na szybką aranżację pod nowe potrzeby.

Komunikacja

Komunikację w obrębie placu rozwiązano w formie strefy ruchu uspokojonego. Pozwoliło to zwiększyć dostępność placu dla pieszych poprzez likwidację krawężników oraz sygnalizacji świetlnej. Do rozwiązań fizycznych uspokojenia ruchu zastosowanych w projekcie należą:

Zwężenie do jednego pasa ruchu ulic okalających plac za wyjątkiem jezdni w części wschodniej

Wyrównanie poziomu wszystkich jezdni do poziomu stref pieszych.

Zastosowanie progów zwalniających w ulicach prowadzących do placu.

Dokonano korekty przebiegu jezdni we wschodniej części placu poprzez jej przesunięcie bliżej budynku Odwachu – w oś północnego odcinka ul. Tumskiej. Dzięki temu chodnik zachodniej strony ulicy przechodzi w przestrzeń placu, a następnie w ciąg prowadzący w kierunku Katedry.

W projekcie przewidziano zmniejszenie liczby miejsc postojowych. Parkowanie na placu zorganizowano wzdłuż elewacji sądów w formie miejsc postojowych równoległych. Ogółem na placu zaprojektowano 24 miejsca postojowe w tym 3 miejsca przeznaczone na postój taksówek.

W otoczeniu obszaru opracowania zorganizowano dodatkowo 20 miejsc w układzie równoległym – ul. Kościuszki i prostym – ul. Tumska.

W projekcie przewidziano miejsca parkowania rowerów w postaci stojaków wkomponowanych w strefy zieleni.

Fontanna

Fontanna w centralnej części placu składa się z głębokiego na 2cm lustra wody oraz dysz generujących parę wodną umieszczonych w posadzce.

Forma fontanny została wybrana z uwagi na charakter miejsca – gładka powierzchnia wody odbija elewacje budynków oraz pomnik podkreślając ich znaczenie i architekturę. Odbijające się w wodzie niebo powiększa optycznie przestrzeń. Dodatkowym czynnikiem jest para wodna. Uwalniana cyklicznie wpływa korzystnie na jakość powietrza i mikroklimat placu zwłaszcza w okresie lata.

Obecność obłoków pary wodnej stanie się charakterystycznym elementem przestrzeni wyróżniającym ją spośród innych placów miasta.

Obecność wody pozwoli przyciągnąć i zatrzymać użytkowników na placu w trakcie codziennego użytkowania. Jednocześnie zaproponowana forma pozwala w sposób szybki dostosować płytę placu do potrzeb różnych imprez. Woda usunięta systemem kanałów szczelinowych odsłoni płyty granitowe umożliwiając realizację różnych scenariuszy.

Zielen

Projekt zakłada wprowadzenie w przestrzeń placu zieleni wysokiej w uporządkowanej formie podkreślającej zabytkowy charakter przestrzeni. Równe szpalery drzew po stronie północnej i południowej placu oprócz walorów kompozycyjnych poprawiają komfort użytkowników zachęcając tym samym do przebywania na placu. Zielen stanowić będzie również kontrastujące tło dla Pomnika Obrońców Płocka.

Lokalizacja zieleni w wewnętrznej części placu pozwala odsłonić elewacje otaczających budynków. Linie drzew w zadłuż północnej jezdni placu wyrównano z południową stroną ul. Grodzkiej co stanowi nawiązanie do przedwojennego zagospodarowania. Odsunięcie zieleni od budynku biblioteki im. Zielińskich pozwoliło zachować panoramę Wzgórza Tumskiego widzianą z wylotu ulicy Grodzkiej.

Poprzez wprowadzenie zieleni wokół budynku Odwachu podkreślono wschodnią pierzeję placu nadając całości wrażenie większej zwartości.

Dodatkowo zaproponowano uzupełnienia zieleni w części przyległych ulic.

Jako gatunek nasadzeń wybrano kasztanowca zwyczajnego z uwagi na tradycję miejsca. – dawny plac był tym gatunkiem licznie obsadzony. Z uwagi na obecne warunki środowiskowe dopuszcza się również możliwość zastosowania gatunków bardziej odpornych.

Meble miejskie i oświetlenie

Proponowane meble dobrano z myślą o ich walorach użytkowych oraz estetycznych. Jednolity kolor elementów metalowych podkreśla spójność przestrzeni. Naturalny kolor oraz miękkie formy elementów drewnianych zachęcają do korzystania.

Podstawowym meblem na placu jest ławka występująca w dwóch formach:

Ławki ł-1 posiadającej część stałą oraz dwa ruchome moduły mogące po zdjęciu z ramy stanowić wygodny miejski fotel. Dzięki temu możliwa jest elastyczność zagospodarowania przestrzeni dostosowaną do indywidualnych potrzeb użytkowników.

Ławki ł-2 będącej modułowym siedziskiem umożliwiającym spoczynek w pozycji siedzącej, półleżącej oraz leżącej. Ich gabaryty umożliwiają korzystanie z nich większej liczbie osób niż standardowe ławki.

Lokalizacja ławek w przestrzeni między drzewami poprawia komfort ich użytkowania poprzez zapewnienie osłony przed słońcem. Dodatkowo dzięki temu przestrzeń centralna pozostaje otwarta na różne zdarzenia.

Wysokie lampy uliczne zlokalizowano w przestrzeni między drzewami. Pozwoliło to odsłonić elewacje budynków. Forma lamp w postaci słupa z licznymi reflektorkami pozwala dostosować każdą lampę do potrzeb jej lokalizacji oraz umożliwia dyskretną lokalizację kamery monitoringu. Również umieszczenie śmietnika na słupie lampy pozwala zaoszczędzić przestrzeń i zredukować liczbę mebli w przestrzeni placu. Dodatkowe oświetlenie zapewniają okrągłe oprawy oświetlające korony drzew. Umieszczanie opraw wzdłuż jezdni otaczający plac pozwala podkreślić jego granie.

W projekcie zaproponowano formę dla tablic informacyjnych i gablot znajdujących się wokół placu. Zaproponowane formaty pozwalają informować o kierunkach zwiedzania i odległościach, oraz przedstawić historię placu, pomnika, obrony Płocka i obiektów znajdujących się przy placu.

Uzupełnieniem są zaproponowane formy stojaków rowerowych, słupków parkingowych oraz propozycja aranżacji sezonowych ogródków gastronomicznych.

Nawierzchnia

Plac zaprojektowano jako przestrzeń dostępną użytkownikom w różnym wieku i z różnym stopniem niepełnosprawności. Wyrównywanie nawierzchni umożliwiło zlikwidowanie barier architektonicznych. Materiał posadzki – płyty granitowe w dwóch formatach 30 x 15 oraz 100 x 50 cm umożliwiło stworzenie równej powierzchni wygodnej dla pieszych.

Kolorystykę materiałów – granit w kolorze jasnoszarym dopasowano do koloru płyt ulicy Tumskiej. Posadzkę w północnej części placu w postaci płyt granitowych w formacie 50 x 50 cm wykorzystano w przestrzeni placu jako elementy uzupełniające.